

ДОКЛАД
ЗА ШУМОВОТО НАТОВАРВАНЕ В НАБЛЮДАВАНИТЕ
НАСЕЛЕНИ МЕСТА НА ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО
ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

I. НОРМАТИВНА УРЕДБА В ОБЛАСТТА НА ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА. МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА

През 2020 година Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Велико Търново осъществи мониторинг, анализ и оценка на шумовото натоварване, причинено от основния източник на шум в урбанизираната среда – автомобилния транспорт, в три населени места в областта: Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов.

Мониторингът и контролът на шума в околната среда е извършен, съгласно действащата нормативна уредба:

- Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2002 г. относно оценка и управление на екологичния шум;
- Закон за защита от шума в околната среда (Обн. ДВ, бр. 74/2005 г.);
- Закон за здравето (Обн. ДВ, бр. 70/2004 г.);
- Наредба №54 от 13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите (Обн. ДВ, бр. 3/ 11.01.2011 г.);
- Методика за определяне броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг на шума, както и периодичността на измерванията и/или изчисленията на шумовите нива, утвърдена от МЗ, 2007 г.;
- Наредба №6 на МЗ и МОСВ от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн. ДВ, бр. 58/18.07.2006 г.);
- Утвърдени програми (3) за опазване на околната среда на територията на общините Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов.

II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА

Мониторингът на шума в околната среда се извършва по показател L - (осреднено еквивалентно) дневно ниво на шума, определящ степента на дискомфорт през дневния период на денонощието (7:00 ч. – 19:00 ч.).

Стойностите на осредненото еквивалентно дневно ниво на шума са определени чрез инструментален метод с Интегриращ шумомер Casella, с идентификационен №518762, свидетелство за калибриране №031-

ИАВ/22.02.2018 г.; механичен секундомер „Слава” с идентификационен №274619, свидетелство за калибриране №150В-ВР-18/06.06.2018 г.

Направена е оценка на шума в пунктове за контрол на шума, съгласно Приложение 2 към чл. 5, Таблица №2 на Наредба №6 от 2006 г. Оценката се изготвя, съобразно характеристиката на пункта и пътния участък – вид и състояние на пътното покритие, наклон на улицата, етажност, застрояване, движение, брой на пътните платна, разделителна ивица на пътя, озеленяване, интензивност на движение и структура на потока на моторни превозни средства (МПС), еквивалентно ниво на измерения шум.

Измерването е извършено в периода от 01.09.2020 г. до 15.10.2020 г., в два последователни дни на един пункт. Резултатите от измерванията и изчисленията са записани в протоколи, съгласно Приложения №1 и №2 на Наредба №54 от 13 декември 2010 г.

Контролните пунктове в наблюдаваните градове (общо 47 бр.) са разпределени в следното съотношение (Таблица 1):

- Пунктове върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета – 20 бр.;
- Пунктове върху територии с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони – 13 бр.;
- Пунктове върху територии, подлежащи на усилена шумозащита – 14 бр.

Таблица 1. Разпределение на контролните пунктове в наблюдаваните градове през 2020 г.

Пункт (вид, адрес)	Измерена/ Изчислена стойност	Норма	Над/В нормата
	Еквивалентно ниво на шума dB(A)	Гранична стойност dB(A)	
I. Пунктове върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета			
1. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик			
<i>I(адрес)</i>			
1.1. кв. „Бузлуджа”, ул. „Г. Измирлиев“ №7 – гр. Велико Търново	62,52	60	<i>Над норма</i>
1.2. бул. „България” №21 ^Б – гр. Велико Търново	66,97	60	<i>Над норма</i>

1.3. ул. „Васил Левски” №15 – гр. Велико Търново	71,36	60	Над норма
1.4. ул. „Стефан Стамболов” №29 – гр. Велико Търново	69,80	60	Над норма
1.5. ул. „Христо Ботев“ №32 – гр. Велико Търново	66,45	60	Над норма
1.6. ул. „Бачо Киро” №5 – гр. Велико Търново	62,32	60	Над норма
1.7. ул. „Краков” №2 – гр. Велико Търново	66,13	60	Над норма
1.8. ул. „Никола Габровски” №23 – гр. Велико Търново	64,52	60	Над норма
1.9. ул. „Св. княз Борис I” №26 – гр. Горна Оряховица	64,65	60	Над норма
1.10. кв. „Пролет” – ул. „Васил Левски” №8 – гр. Горна Оряховица	65,53	60	Над норма
1.11. ул. „Христо Смирненски” №13 – гр. Горна Оряховица	64,13	60	Над норма
1.12. ул. „Патриарх Евтимий” №22 – гр. Горна Оряховица	65,38	60	Над норма
1.13. ул. „Вичо Грънчаров” №13 – гр. Горна Оряховица	61,20	60	Над норма
1.14. ул. „33-ти Свищовски полк” №70 – гр. Свищов	66,38	60	Над норма
1.15. ул. „Патриарх Евтимий“ №34 – гр. Свищов	62,77	60	Над норма
1.16. ул. „Алеко Константинов” №26 – гр. Свищов	63,02	60	Над норма
1.17. ул. „Цар Освободител” №100 – гр. Свищов	63,32	60	Над норма
1.18. к-с „Младост”, ул. „Патриарх Евтимий” №76 – гр. Свищов	64,94	60	Над норма
1.19. ул. „Петър Ангелов” №2 – гр. Свищов	67,70	60	Над норма
2. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на релсов, железопътен и трамваен транспорт			
2.1. ул. „Цар Освободител” №111 – гр. Горна Оряховица	57,52	65	В норма

3. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на авиационен шум			
-	-	-	-
Общ брой над нормата			<i>19</i>
II. Пунктове върху територии с промишлени източници на шум - производствено-складови територии и зони			
1. ул. „Магистрална” №30 – гр. Велико Търново	<i>63,00</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
2. ул. „Магистрална” №3 – гр. Велико Търново	<i>65,18</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
3. ул. „Йоновка” №7 – гр. Велико Търново	<i>64,36</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
4. ул. „Беляковско шосе” №1 – гр. Велико Търново	<i>63,93</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
5. ул. „Козлуджа” №14 – гр. Велико Търново	<i>70,22</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
6. ул. „Родопи“ №1 – гр. Горна Оряховица	<i>66,67</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
7. ул. „Маню Тодоров” №9 – гр. Горна Оряховица	<i>68,24</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
8. ул. „Иван Момчилов“ №6 – гр. Горна Оряховица	<i>68,07</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
9. ул. „Отец Паисий” №63 – гр. Горна Оряховица	<i>70,02</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
10. ул. „33-ти Свищовски полк” №110 – гр. Свищов	<i>65,20</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
11. ул. „Студентска” №6 – гр. Свищов	<i>67,10</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
12. ул. „Отец Паисий” №63 – гр. Свищов	<i>64,28</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
13. ул. „П. Р. Славейков” №4 – гр. Свищов	<i>62,87</i>	<i>70</i>	<i>В норма</i>
III. Пунктове върху територии, подлежащи на усилен шумозащита			
1. Жилищни зони и територии			
1.1. ул. „Освобождение” №1 – гр. Велико Търново	<i>66,46</i>	<i>55</i>	<i>Над норма</i>
1.2. ул. „Стоян Михайловски” №40 – гр. Велико Търново	<i>61,67</i>	<i>55</i>	<i>Над норма</i>

1.3. ул. „Мария Габровска” №1 – гр. Велико Търново	55,87	55	<i>В норма</i>
1.4. ул. „Пирот” №12 – гр. Горна Оряховица	62,33	55	<i>Над норма</i>
1.5. ул. „Ангел Кънчев” №43 – гр. Горна Оряховица	59,85	55	<i>Над норма</i>
1.6. ул. „3-ти март” №93 ^A – гр. Свищов	61,38	55	<i>Над норма</i>
1.7. ул. „Черни връх” №62 – гр. Свищов	57,82	55	<i>Над норма</i>
2. Зони за обществен и индивидуален отдих			
2.1. ул. „Мармарлийска” №1 – гр. Велико Търново	60,23	45	<i>Над норма</i>
2.2. ул. „Ал. Стамболийски” №1 – гр. Горна Оряховица	61,84	45	<i>Над норма</i>
2.3. ул. „Васил Априлов” №50 – гр. Горна Оряховица	66,73	45	<i>Над норма</i>
3. Зони за лечебни заведения и санаториуми			
3.1. ул. „Марно поле” №21 – гр. Велико Търново	63,66	45	<i>Над норма</i>
3.2. ул. „Петър Ангелов” №18 – гр. Свищов	60,05	45	<i>Над норма</i>
3.3. ул. „Съединение” №19 – гр. Горна Оряховица	61,47	45	<i>Над норма</i>
4. Зони за научно-изследователска и учебна дейност			
4.1. ул. „Цар Освободител” 53 – гр. Свищов	63,40	45	<i>Над норма</i>
5. Тихи зони, извън урбанизираните територии			
Общ брой на пунктовете с нивата над нормата			13

Разпределението по диапазони на регистрираните шумови нива в наблюдаваните пунктове през 2020 г. са посочени в Таблица 2.

Таблица 2. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива през 2020 г.

№ по ред	Град	Общ брой пунктове	Разпределение на шумовите нива по диапазони (в брой пунктове)							
			под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)	над ГС*
1.	Велико Търново	18	1	4	10	3	0	0	0	12
2.	Горна Оряховица	15	1	5	6	3	0	0	0	10
3.	Свищов	14	1	4	9	0	0	0	0	10

ГС* - гранична стойност

Разпределението на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове, за периода 2006 г. – 2020 г. е посочено в Таблица 3.

Таблица 3. Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове за периода 2006 г. – 2020 г.

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2006	57	4	8	32	17	2	0	0
2007	48	3	6	29	10	0	0	0
2008	48	2	10	20	11	2	0	0
2009	48	5	9	17	18	0	0	0
2010	48	5	7	20	16	0	0	0
2011	48	2	10	17	18	1	0	0
2012	48	2	10	25	11	0	0	0
2013	48	1	13	24	10	0	0	0
2014	48	2	10	25	11	0	0	0
2015	48	0	16	21	10	1	0	0
2016	48	0	10	27	9	2	0	0
2017	48	1	15	27	5	0	0	0
2018	48	1	11	28	8	0	0	0
2019	48	2	11	28	7	0	0	0
2020	47	3	13	25	6	0	0	0

През 2020 г. в диапазона **68 – 72** дБ(А) са регистрирани шумови нива в **6 пункта** (12,76% от общия брой наблюдавани пунктове).

Пункт (адрес)	стойност дБ(А)	Пункт (адрес)	стойност дБ(А)
Велико Търново			
ул. „Васил Левски“ №15	71,36	ул. „Стефан Стамболов” №29	69,80
ул. „Козлуджа“ №14	70,22		
Горна Оряховица			
ул. „Отец Паисий” №63	68,78	ул. „Маню Тодоров” №9	68,24
ул. „Иван Момчилов“ №6	68,07		

В диапазона от **63 – 67** дБ(А) попадат **25 пункта** (53,19% от общия брой пунктове).

Пункт (адрес)	стойност дБ(А)	Пункт (адрес)	стойност дБ(А)
Велико Търново			
бул. „България“ №21 ^Б	66,97	ул. „Никола Габровски“ №23	64,52
ул. „Освобождение“ №1	66,46	ул. „Йоновка“ №7	64,36
ул. „Христо Ботев“ №32	66,45	ул. „Беляковско шосе“ №1	63,93
ул. „Краков“ №2	66,13	ул. „Марино поле“ №21	63,66
ул. „Магистрална“ №3	65,18	ул. „Магистрална“ №30	63,00
Горна Оряховица			
ул. „Васил Априлов” №50	66,73	ул. „Патриарх Евтимий” №22	65,38
ул. „Родопи“ №1	66,67	ул. „Св. княз Борис I” №26	64,65
кв. „Пролет“ ул. „Васил Левски” №8	65,53	ул. „Христо Смирненски” №13	64,13
Свищов			
ул. „Петър Ангелов” №2	67,70	ул. „Отец Паисий“ №63	64,28
Ул. „Студентска №6	67,10	ул. „Цар Освободител” №53	63,40
ул. „33-ти Свищовски полк” №70	66,38	ул. „Цар Освободител” №100	63,32
ул. „33-ти Свищовски полк” №100	65,20	Ул. „Алеко Константинов“ №26	63,02
к-с „Младост”, ул. „Патриарх Евтимий” №76	64,94		

В диапазона **58 – 62** дБ(А) са регистрирани шумови нива в 13 пункта (23,40% от общия брой пунктове).

Пункт (адрес)	стойност дБ(А)	Пункт (адрес)	стойност дБ(А)
Велико Търново			
кв. „Бузлуджа“, ул. „Георги Измирлиев“ №7	62,52	ул. „Стоян Михайловски“ №40	61,67
Ул. „Бачо Киро „ №5	62,32	ул. „Мармарлийска” №1	60,23
Горна Оряховица			
ул. „Пирот“ №12	62,33	Ул. „Вичо Грънчаров“ №13	61,20
ул. „Ал. Стамболийски” №1	61,84	ул. „Ангел Кънчев” №43	59,85
ул. „Съединение“ №19	61,47		
Свищов			
ул. „П. Р. Славейков“ №4	62,87	ул. „3-ти март” №93 ^A	61,38
Ул. „Патриарх Евтимий“ №34	62,77	ул. „Петър Ангелов“ №18	60,05

Шум със средно еквивалентно ниво **под 58** дБ(А) е измерен в **3 пункта** (6,38% от общия брой пунктове) – пункт №18 в гр. Велико Търново, ул. „Мария Габровска” №1 – 55,87 дБ(А), пункт №2 в гр. Горна Оряховица, ул. „Цар Освободител” №111 – 57,52 дБ(А) и пункт №14 в гр. Свищов, ул. „Черни връх“ №62 – 57,82 дБ(А).

III. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА АКУСТИЧНАТА СРЕДА

Анализът на акустичната обстановка в наблюдаваните градове е изготвен на базата на мониторинга на шума в околната среда от 47 контролни пункта (Таблица 2).

В град Велико Търново наблюдаваните пунктове са общо **18**, от които: осем (44,44% от всички пунктове) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, пет (27,78%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (27,78%) – върху територии, подлежащи на усилен шумозащита. Върху териториите, подлежащи на усилен шумозащита четири от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един – до лечебно заведение.

В град Горна Оряховица от мониторираните общо **15 пункта**, пет (33,33%) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, един – върху територии, подложени на въздействието на релсов, железопътен и трамваен транспорт (6,67%), четири (26,67%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (33,33%) – върху територии, подлежащи на усилен шумозащита. В районите, подлежащи на усилен шумозащита четири от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един - до лечебно заведение.

В град Свищов пунктовете са общо **14**, от които шест (42,86%) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, четири (28,57%) – върху територии с промишлени източници на шум и четири (28,57%) – върху територии, подлежащи на усилен шумозащита. Върху териториите, подлежащи на усилен шумозащита три от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един – до лечебно заведение. През 2020 г. измерване на нивото на уличен шум в пункт №12 (пл. „Свобода“) не е извършено, поради обстоятелството, че улицата е затворена за неопределен период от време от Община Свищов. Причината е наличие на сгради, които представляват културна ценност и преминаването на МПС създава опасност за нарушаване на целостта им.

1. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Велико Търново

Мониторингът на шума през 2020 г. показва, че от проведените 90 измервания на уличен шум **62 (68,88%) са със стойности над нормите**. От тях: 42 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик при еквивалентно ниво на шума 60 дБ(А) и 20 – в пунктове на територии, подлежащи на усилен шумозащита (11 в жилищни зони и територии при еквивалентно ниво на шума от 55 дБ(А) и 9 в зони за обществен и индивидуален отдых, зони за лечебни заведения и санаториуми, при еквивалентно ниво на шума 45 дБ(А)). В териториите с промишлени източници на шум не са измерени превишения на нормата от 70 дБ(А).

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **64,11 дБ(А)**, а броят на преминалите за един час автомобили е **808** (Приложение 1 към доклада):

В сравнение с 2019 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

⇒ В най-високите диапазони: над 82 дБ(А), 78 – 82 дБ(А) и 73 – 77 дБ(А) не са измерени нива на шум (както и през предходната година);

⇒ В три от пунктовете измереният шум е в диапазона 68 – 72 дБ(А), с два по-малко от предходната година;

⇒ Нива на шума в диапазона 63 – 67 дБ(А) са регистрирани в десет пункта (както през предходната година);

⇒ В четири пункта са установени нива на шума в интервала 58 – 62 дБ (с два повече от предходната година);

⇒ В диапазона под 58 дБ(А) са измерени нива на шум в един пункт (с един повече спрямо предходната година).

Върху териториите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик (натоварени с МПС улици) са разположени 8 от пунктовете за наблюдение в града (от №1 до №8). Измерените средногодишни нива на шума в районите с утежнена акустична обстановка са над нормата (60 дБ(А)) и се движат в диапазона от 62,32 дБ(А) до 71,36 дБ(А). Значително

намаляване на нивата на шум спрямо 2019 г. е установено в следните пунктове: пункт №1 (кв. „Бузлуджа”, ул. „Георги Измирлиев” №7 – с 6,02 дБ(А)) и пункт №8 (бул. „Н. Габровски” №23 – с 3,27 дБ(А)).

Върху териториите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони в гр. Велико Търново се мониторира 5 пункта (от №9 до №13). Измерените еквивалентни нива на шума не надвишават нормата от 70 дБ(А) в нито един от наблюдаваните пунктове. Прави впечатление, че в сравнение с 2019 г., че в нито един от пунктовете няма регистрирано увеличение на еквивалентното ниво на шума, като в пункт №10 (ул. „Магистрална“ №3) и пункт №12 (ул. „Беляковско шосе“ №1) е регистрирано понижение, съответно – с 4,22 дБ(А) и 3,00 дБ(А).

Върху териториите, подлежащи на усилен шумозащита са разположени 5 пункта (от №14 до №18).

***Жилищни зони и територии – 3 пункта**

В жилищните зони и територии граничната стойност на нивата на шума е 55 дБА. Еквивалентно ниво на шум и в трите пункта се движи от 55,87 дБА до 66,46 дБА. През 2020 г. са регистрирани увеличения на шумовите нива и в трите пункта на наблюдение: пункт №18 – ул. „Мария Габровска” №1 – с 2,28 дБ(А), в пункт №17 – ул. „Стоян Михайловски“ №40 – с 1,13 дБ(А) и в пункт №16 – ул. „Освобождение“ №1 с – 1,22 дБ(А).

*Зони за обществен и индивидуален отдих, зони за лечебни заведения и санаториуми – 2 пункта

В зоните за обществен и индивидуален отдих и зоните за лечебни заведения и санаториуми граничната стойност на нивата на шума е 45 дБА. Стойностите на еквивалентното ниво на шума в двата пункта (№14 – ул. „Мармарлийска“ №1 и №15 – ул. „Марно поле“ №21) са съответно 60,23 дБА и 63,66 дБА и са почти същите както през предходната година.

2. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Горна Оряховица

Мониторингът на шума в град Горна Оряховица показва, че от проведените 81 измервания на уличен шум 54 (**66,67%**) са със стойности над нормите. От тях: 25 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик при еквивалентно ниво на шума 60 дБ(А) и 27 – в пунктове на територии, подлежащи на усилен шумозащита (12 – в жилищни зони и територии при еквивалентно ниво на шума от 55 дБ(А) и 15 – в зони за обществен и индивидуален отдих, зони за лечебни заведения и санаториуми при еквивалентно ниво на шума 45 дБ(А)). В териториите с промишлени източници на шум са измерени 2 превишения на нормата от 70 дБ(А).

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **64,13** дБ(А), а броят на преминалите за един час автомобили е 504 (Приложение 2 към доклада).

В сравнение с 2019 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

⇒ Във високите диапазони 73 – 77 дБ(А), 78 – 82 дБ(А) и над 82 дБ(А) не са измерени шумови нива в нито един от наблюдаваните пунктове (както и през предходната година);

⇒ В диапазона 68 – 72 дБ(А) са установени нива на шум в три от наблюдаваните пунктове, за разлика от предходната година, когато не са регистрирани в нито един от пунктовете;

⇒ В диапазона 63 – 67 дБ(А) са установени нива на шума в 6 от наблюдаваните пунктове (с два по-малко от предходната година);

⇒ В диапазона 58 – 62 дБ(А) са измерени шумови нива в 5 от наблюдаваните пунктове (с един по-малко от предходната година);

⇒ В диапазона под 58 дБ(А) са измерени шумови нива в един от наблюдаваните пунктове, както и през 2019 г.

През 2020 г. най-високи еквивалентни нива на шума са установени в следните пунктове: №10 (ул. „Отец Паисий” №63) – 70,02 дБ(А), №8 (ул. „Маню Годоров” №9) – 68,24 дБ(А), №9 (ул. „Иван Момчилов” №6) – 68,07 дБ(А), №15 (ул. „Васил Априлов“ №50) – 66,73 дБ(А) и №7 (ул. „Родопи“ №1) – 66,67 дБ(А).

Най-ниско еквивалентно ниво на шума – 57,52 дБ(А) е измерено в пункт №2 (ул. „Цар Освободител” №111).

Пунктовете за наблюдение върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета са 6 (от №1 до №6), като 5 от тях са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, а един пункт – върху територии, подложени на въздействието на железопътен транспорт. Измерените еквивалентни нива на шума в 5-те пункта в районите с интензивен автомобилен трафик варират от 65,53 дБ(А) до 61,20 дБ(А) при норма 60 дБ(А); в пункта в района на жп гарата е измерено ниво на шума от 57,52 дБ(А), при норма 65 дБ(А). В сравнение с предходната 2019 г. намаление на шума е регистрирано в пункт №5 (ул. „Патриарх Евтимий“ №22) – с 1,43 дБ(А) и в пункт №4 (ул. „Христо Смирненски“ №13 – с 1,2 дБ(А)), като в останалите пунктове се наблюдава задържане на измерените шумови нива.

На териториите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони в гр. Горна Оряховица се наблюдават общо 4 пункта (от №7 до №10), като измерените еквивалентни нива на шума не надвишават нормата от 70 дБ(А) и варират от 70,02 дБ(А) до 66,67 дБ(А).

Върху териториите, подлежащи на усилена шумозащита са разположени 5 пункта (от №11 до №15).

*Жилищни зони и територии – 2 пункта

В жилищните зони и територии граничната стойност на нивата на шума е 55 дБА. Еквивалентно ниво на шума в двата пункта (№11 и №13) е, съответно 62,33 дБА и 59,85 дБА. В сравнение с предходната година през 2020 г. е регистрирано намаление на еквивалентното ниво на шума с 0,78 дБ(А) в пункт

№13 – ул. „Ангел Кънчев“ №43 и увеличение в пункт №11 – ул. „Пирот“ №12 и с 0,90 дБ(А).

***Зони за обществен и индивидуален отдих и зони за лечебни заведения и санаториуми – 3 пункта**

В зоните за обществен и индивидуален отдих и зоните за лечебни заведения и санаториуми граничната стойност на нивата на шума е 45 дБА. Стойностите на еквивалентното ниво на шума в трите пункта (№14 – ул. „Ал. Стамболийски“ №1, №15 – ул. „Васил Априлов“ №50 и №12 – ул. „Съединение“ №19) варират от 66,73 дБА до 61,47 дБА. В сравнение с предходната година увеличаване на еквивалентното ниво на шума е регистрирано в пункт №12 и в пункт №14, съответно с 1,07 дБА и 1,94 дБА.

3. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Свищов

Мониторингът на шума в град Свищов показва, че от проведените 81 измервания на уличен шум, 54 (66,66%) са със стойности над нормите. От тях: 30 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик и 24 измервания – в пунктове на територии, подлежащи на усилен шумозащита (12 – в жилищни зони и територии и 12 – в зони за лечебни заведения и санаториуми, зони за научно-изследователска и учебна дейност. В териториите с промишлени източници на шум не са измерени превишения на нормата от 70 дБ(А).

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **63,38 дБ(А)**, а броят на преминалите за един час автомобили е **365** (Приложение 3 към доклада).

В сравнение с 2019 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

⇒ Във високите диапазони 73 – 77 дБ(А), 78 – 82 дБ(А) и над 82 дБ(А) не са установени шумови нива в нито един от наблюдаваните пунктове (както и през предходната година);

⇒ В диапазона 68 – 72 дБ(А) не са измерени нива на шума в наблюдаваните пунктове (с 2 пункта по-малко спрямо 2019 г.);

⇒ В диапазона 63 – 67 дБ(А) са измерени нива на шума в 9 от наблюдаваните пунктове (с 1 пункт по-малко спрямо 2019 г.);

⇒ В интервала 58 – 62 дБ(А) са регистрирани шумови нива в 4 пункта (с 1 пункт повече спрямо предходната година);

⇒ В диапазона под 58 дБ(А) са измерени нива на шума в един от наблюдаваните пунктовете (през 2019 г. не е регистриран пункт в този диапазон).

Най-ниското измерено еквивалентно ниво на шума – 57,82 дБ(А) е регистрирано в пункт №14 (ул. „Черни връх“ №62), а най-високото – 67,70 дБ(А) в пункт №7 (ул. „Петър Ангелов“ №2).

Върху териториите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик са разположени 6 от пунктовете за наблюдение в града (от №1 до №6). Измерените еквивалентни нива на шума в районите, подложени

на въздействието на интензивен автомобилен трафик надвишават нормата от 60 дБ(А) и варират от 62,77 дБ(А) до 67,70 дБ(А).

На териториите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони в гр. Свищов се наблюдават общо 4 пункта (от №7 до №10), в които измерените еквивалентни нива на шума са под нормата от 70 дБ(А) и варират от 62,87 дБ(А) до 67,10 дБ(А).

Върху териториите, подлежащи на усилена шумозащита са разположени 4 пункта (от №11 до №15).

*Жилищни зони и територии – 2 пункта

В жилищните зони и територии граничната стойност на нивата на шума е 55 дБА. Еквивалентното ниво на шума и в двата пункта (№13 и №14) се движи от 57,82 дБА до 61,38 дБА. В сравнение с предходната година през 2020 г. е измерено намаление на еквивалентното ниво на шума с 1,48 дБ(А) в пункт №14 – ул. „Черни връх” №62 и увеличение – с 1,5 дБ(А) в пункт №13 (ул. „Трети март“ 93А).

*Зони за лечебни заведения и санаториуми и зони за научно-изследователска и учебна дейност – 2 пункта

В зоните за лечебни заведения и санаториуми и зоните за научно-изследователска и учебна дейност граничната стойност на нивата на шума е 45 дБА. Еквивалентното ниво на шума и в двата пункта надвишава нормата – 63,40 дБА в пункт №11 – ул. „Цар Освободител” №53 и 60,05 дБА в пункт №15 – ул. „Петър Ангелов” №18. В сравнение с предходната година измерените стойности на еквивалентното ниво на шума в пункт №15 и пункт №11 показват намаляване, съответно с 3,67 дБА и 2,38 дБА.

IV. ТЕНДЕНЦИИ

Въз основа на резултатите от мониторинга, анализа и оценката на шумовото натоварване, причинено от автомобилния транспорт, в трите населени места на област Велико Търново за периода 2006 г. – 2020 г. могат да бъдат очертани следните по-важни тенденции:

- С **най-голям относителен дял** е разпределението на наблюдаваните пунктове в диапазона **63 - 67 дБ(А)** – таблица 4.

Таблица 4. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива за периода 2006 г. – 2020 г. (в %)

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в %						
		под 58 дВ(А)	58-62 дВ(А)	63-67 дВ(А)	68-72 дВ(А)	73-77 дВ(А)	78-82 дВ(А)	над 82 дВ(А)
2006	100,00%	7,01%	14,03%	56,14%	29,82%	3,50%	0,00%	0,00%
2007	100,00%	6,25%	12,50%	60,41%	20,83%	0,00%	0,00%	0,00%
2008	100,00%	4,16%	20,83%	41,66%	23,78%	3,50%	0,00%	0,00%

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в %						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2009	100,00%	10,41%	18,75%	35,41%	37,50%	0,00%	0,00%	0,00%
2010	100,00%	10,41%	14,58%	41,66%	33,33%	0,00%	0,00%	0,00%
2011	100,00%	4,16%	20,83%	35,41%	37,50%	2,08%	0,00%	0,00%
2012	100,00%	4,16%	20,83%	52,08%	22,91%	0,00%	0,00%	0,00%
2013	100,00%	2,08%	27,08%	50,00%	20,83%	0,00%	0,00%	0,00%
2014	100,00%	4,16%	20,83%	52,08%	22,91%	0,00%	0,00%	0,00%
2015	100,00%	0,00%	33,33%	43,75%	20,83%	2,08%	0,00%	0,00%
2016	100,00%	0,00%	20,83%	56,25%	18,75%	4,16%	0,00%	0,00%
2017	100,00%	2,08%	31,25%	56,25%	10,41%	0,00%	0,00%	0,00%
2018	100,00%	2,08%	22,91%	58,33%	16,66%	0,00%	0,00%	0,00%
2019	100,00%	4,16%	22,91%	58,33%	14,58%	0,00%	0,00%	0,00%
2020	100,00%	6,38%	27,65%	53,09%	12,76%	0,00%	0,00%	0,00%

- **Не са регистрирани нива на шума** във високите диапазони: **78 – 82 дБ(А) и над 82 дБ(А)**, а през последните четири години и в диапазона **73 – 77 дБ(А)**. Увеличен е броят на пунктовете с един, с измерени еквивалентни нива на шума под 58 дБ(А) – Таблица 3;

- **Осреднените еквивалентни нива на шума** и в трите мониториранни населени места се **задържат над 60 дБ(А)** – Приложения 1,2,3.

V. ИЗВОДИ

1. Обобщеният анализ на резултатите от измерванията на шума през 2020 г., в сравнение с предходната 2019 г. показва следното:

1.1. Осредненото еквивалентно ниво на шума се запазва почти същото за гр. Горна Оряховица – (63,66 дБ(А) за 2019 г. и 64,13 дБ(А) за 2020 г.) и незначително намалява за гр. Велико Търново (65,23 дБ(А) за 2019 г. и 64,11 дБ(А) за 2020 г.) и гр. Свищов – (64,89 дБ(А) през 2019 г. и 63,38 дБ(А) през 2020 г.).

1.2. Във всички пунктове, разположени на **територии, подлежащи на усилен шумозащита** (с изключение на един пункт) в наблюдаваните градове са регистрирани еквивалентни нива на шума, **над нормативно определените стойности от 45 дБ(А) и 55 дБ(А)**.

1.3. Измерените еквивалентни нива на шума в наблюдаваните пунктове, разположени на територии с промишлени източници на шум, **не надвишават граничните стойности на нивата на шума**.

1.4. В 22 от наблюдаваните пунктове стойностите на еквивалентните нива на шума **намаляват с 1 - 6 дБ(А)**, което е най-характерно за гр. Свищов

(10 пункта), а в 10 от пунктовете – се увеличават с 1 - 5 dB(A), най-вече за гр. Горна Оряховица (6 пункта).

1.5. Интензивността на автомобилното движение **нараства** и в трите наблюдавани градове – за гр. Велико Търново (от 793 МПС/час за 2019 г. на 808 МПС/час за 2020 г.), за гр. Горна Оряховица (от 417 МПС/час за 2019 г. на 504 МПС/час за 2020 г.) и гр. Свищов (от 353 МПС/час за 2019 г. на 365 МПС/час за 2020 г.).

2. През 2019 г. общинските администрации на Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов са предприели мерки за оптимизиране на акустичната обстановка в съответните градове. Но въпреки това и през 2020 г. продължава неблагоприятната тенденция на измерени наднормени еквивалентни нива на шума на територии, подлежащи на усилена шумозащита и на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик и в трите наблюдавани населени места. В сравнение с предходната 2019 г. се наблюдават някои положителни промени в шумовото натоварване за градовете Велико Търново и Свищов.

През 2020 г. общините Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов предоставиха на РЗИ – Велико Търново информации за реализираните през 2019 г. дейности за оптимизиране на акустичната обстановка, по-важните от които са следните:

1. Община Велико Търново (Програма за опазване на околната среда на територията на община Велико Търново за периода 2015 г. – 2020 г.)

✓ Преасфалтиране, текущ и основен ремонт на 25 278 м² от уличната мрежа на гр. Велико Търново.

✓ Увеличаване на уличното озеленяване и площи с компактна дървесна растителност и създаване на нови тревни площи. Засадени са 599 броя дървета, 52 485 едногодишни цветя и 1200 броя храсти, цветя и дървета по проект „Моята градина“; затревени и облагородени са 1,8 дка площи в различните части на града.

✓ Изготвяне на нов план за организация на движението в гр. Велико Търново.

2. Община Горна Оряховица (Програма за опазване на околната среда на територията на община Горна Оряховица)

✓ Рехабилитация на пътна и улична мрежа – ремонтирани са 6330,25 м² улици в гр. Горна Оряховица; извършено е цялостно преасфалтиране на части от улици (14009 м²), ремонт и асфалтиране в 6 населени места на общината.

✓ Реновиране на тротоарна мрежа с цел намаляване източниците на уличен нанос на прах – 647 м² тротоари по 4 улици.

✓ Залесяване на общински терени – засадени са общо 136 дървета от видовете: явор, липа, ясен бреза албиция, шестил, розов кестен и кълбовидна акация, както и 150 бр. храсти лигуструм.

3. Община Свищов (Програма за опазване на околната среда на община Свищов за периода 2015 г. – 2020 г.)

✓ Изграждане на нова и поддържане на съществуващата пътна инфраструктура – осъществен е основен ремонт и полагане на 56 074,23 м² асфалтова настилка на улици и 100,80 м² тротоарна настилка в град Свищов.

✓ Провеждане на озеленителни мероприятия върху ерозирани и пустеещи терени, и градски зони – засадени са 250 бр. дървета и храсти; реализиране на проекти за доизграждане на зелената система на град Свищов – засадени са едро размерна и храстова растителност (в т.ч. допълнително затревяване).

✓ Усъвършенстване на системата за управление на градския трафик, в т.ч. оптимизиране на транспортните маршрути за превоз на товари и стоки. Забранено е преминаването на тежкотоварни превозни средства през града, като движението им е пренасочено през най-северния път с достъп до пристанището.

✓ Участие в дейности по отбелязването на Европейската седмица на мобилността за стимулиране на алтернативните начини за придвижване и провеждане на кампании и мероприятия за насърчаване на велосипедния транспорт.

Съгласно Указание за планиране, организиране и отчитане дейността на РЗИ по опазване на общественото здраве през 2020 г. на Министерството на здравеопазването, с писмо изх. №07-140/03.04.2020 г. на РЗИ – Велико Търново е изискано от общините в областта с население над 5000 еквивалент жители (Елена, Полски Тръмбеш, Павликени, Лясковец и Стражица), които не са включени в мониторинга на шумовото натоварване от автомобилния транспорт, да предоставят информация за изпълнените през 2019 г. мерки, предвидени в Плановите за действие за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околната среда.

По данни на 5-те общински администрации през 2019 г. са реализирани следните по-важни мерки за намаляване на шума в околната среда:

✓ Извършване на текущо поддържане, основен ремонт, реконструкция и ново строителство на улици, тротоари и общински пътища;

✓ Регулиране на движението на автомобилния транспорт в населените места, с оглед намаляване на шумовите нива;

✓ Озеленяване и поддържане на зелени пояси.

VI. ПРЕПОРЪКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ШУМА

С цел планиране и реализиране на адекватни мерки за намаляване на шумовото натоварване и оптимизиране на акустичната обстановка в трите наблюдавани населени места на областта (Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов) РЗИ – Велико Търново изпрати до кметовете на трите общини доклади с анализ и оценка на шумовото натоварване за съответните градове за 2020 г.

На общинските администрации са дадени препоръки относно:

1. Спазване на българското и европейско законодателство за намаляване на нивата на шум (Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно оценката и управлението на шума в околната среда).

2. Акустично планиране на урбанизираните територии, включващо правилно планиране на териториалното устройство, инженеринг на системите за управление на трафика и планиране на трафика, в т. ч. ограничаване на скоростта и трафика; мерки за шумова изолация и намаляване на шума при източника; изготвяне на акустични проекти за сгради, подлежащи на усилен шумова защита;

3. Изграждане на шумозащитни съоръжения от различни естествени и изкуствени материали (зелени шумозащитни стени от храстовидна и дървовидна растителност, „био прегради“ с конструкции от дърво, керамика или бетонови тела и др.) около обекти, подлежащи на усилен шумова защита, разположени на натоварени пътни артерии; регулиране на интензивността и структурата на автомобилните потоци; изграждане на обходни пътни участъци и др.

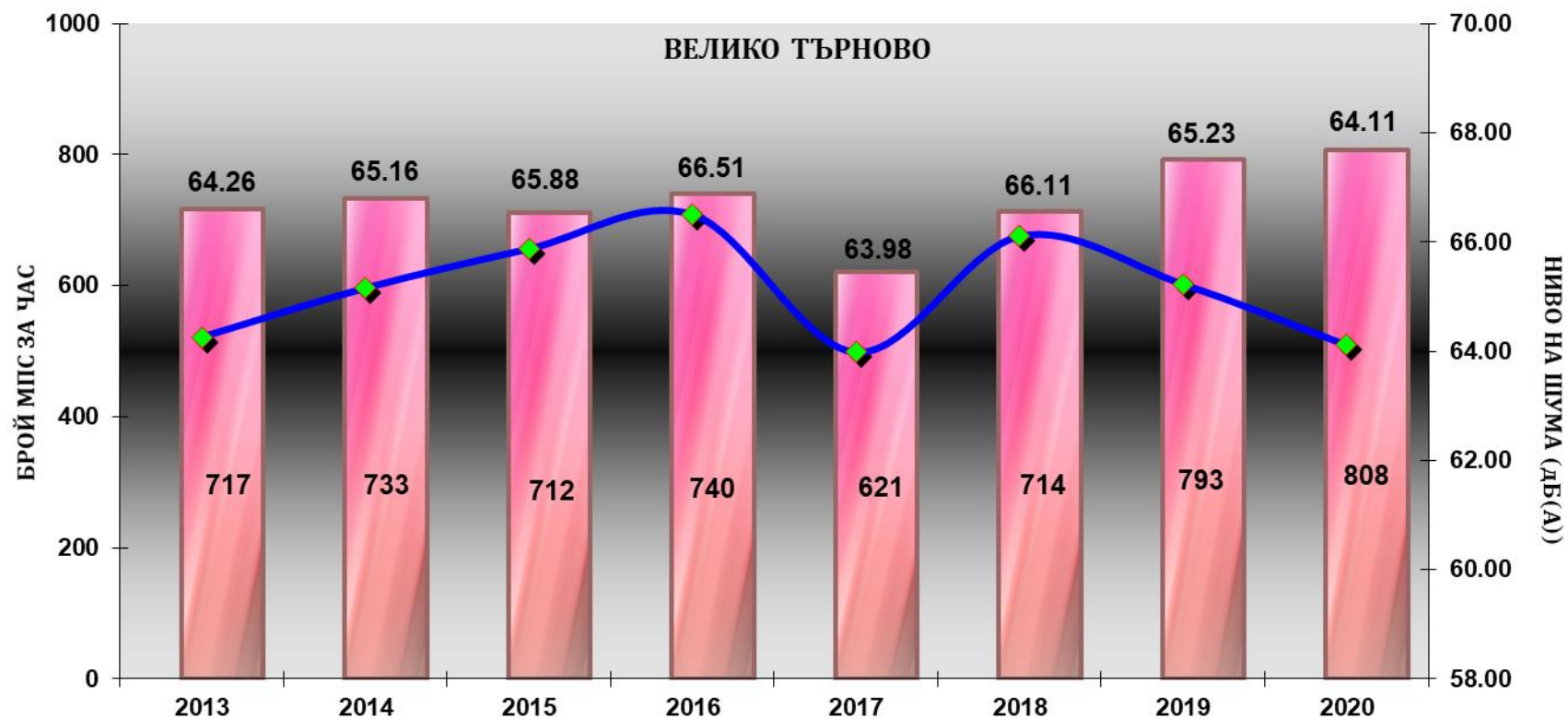
4. Оптимизиране на организацията на движение на моторните превозни средства в съответствие с конкретните за всеки от наблюдаваните градове резултати от проведения през 2020 година мониторинг.

5. Изграждане на нова и поддръжка на съществуващата инфраструктура в общинските градове.

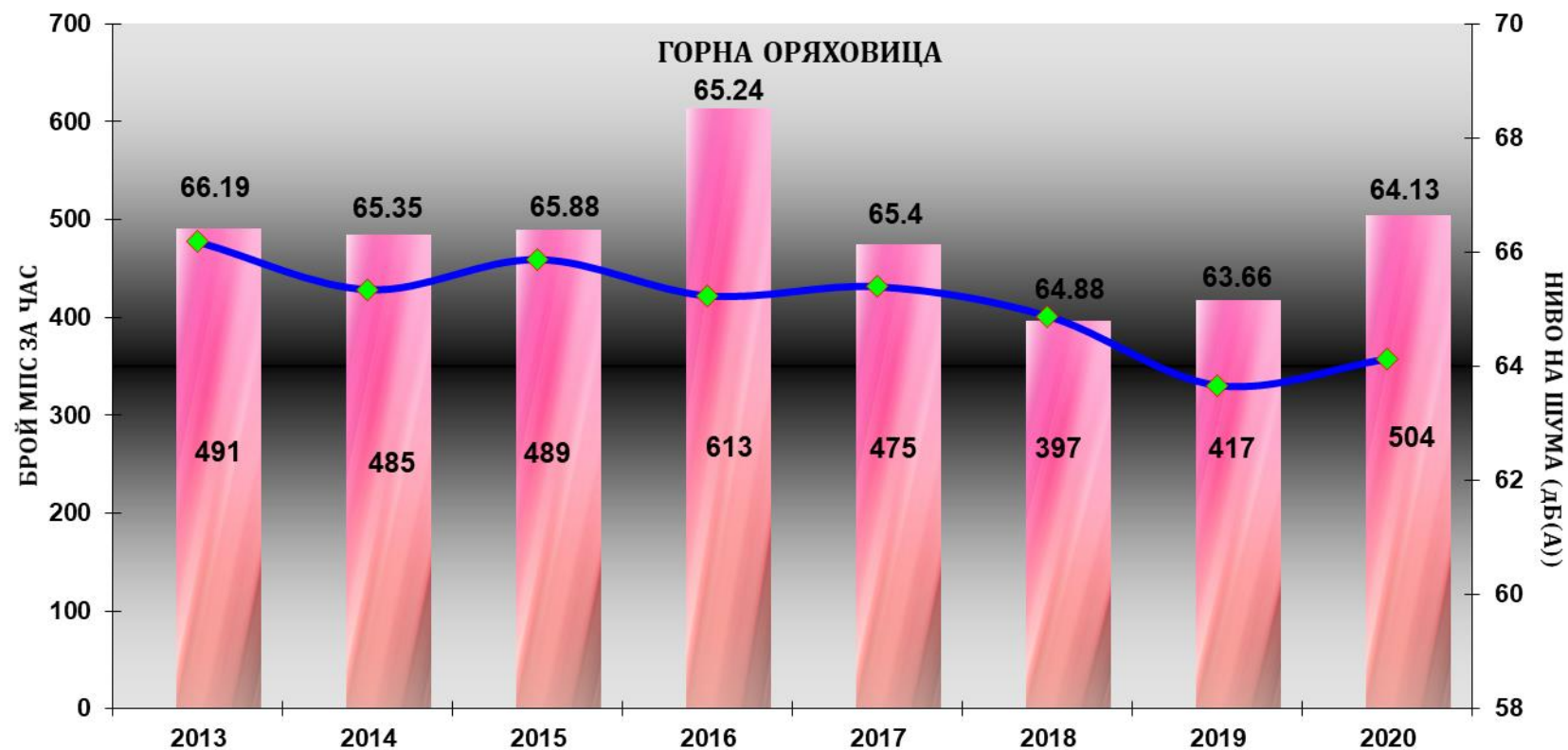
6. Осъществяване на контрол относно наличие на част „Озеленяване“ към изработените подробни устройствени планове за обекти, разположени на територии с усложнена акустична обстановка. Недопускане въвеждането в експлоатация на обекти с нереализиран проект за озеленяване.

7. Инициране и провеждане на информационни кампании и мероприятия за стимулиране на алтернативните начини на придвижване на населението. Планиране и изграждане на велоалеи в общинските центрове.

ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО (БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД ВЕЛИКО ТЪРНОВО

**ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА
НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО
(БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД ГОРНА ОРЯХОВИЦА**

**ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА НА
ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО
(БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД СВИЦОВ**

